

Rabbi Gershon West Mon. May 1st, 2017

We will begin Beitzah tonight. Begin with the Mishna on 2a. Learn the Mishna with Rashi and Tosfos. Tosfos in dh Beitzah discusses why the Mishna uses the wording "achilah" as opposed to saying that it's permitted, mutar. Tosfos dh seor discusses what the connection is between the three different Halachos of the Mishna (see also Rashi dh seor on this). Why do some people call this masechta "beyah" instead of Beitzah? See Tiferes Yisroel on his introduction to Mishna 1 as well as the likutim on this Mishna in name of the sefer Iyay Hayam that discuss this..

Tiferes Yisroel: introduction to Mishna 1

י כ י ן	תפארת ישראל	י כ י ן
דסברו שאמר דמי בצעים אינו מכשיר ונכשלו בזה [ועי' חוסי' שם]: ולהכי מדאירע כבר קלוקל בזה לכן הנהיגו לומר בלשון חכמים ביצא במקום ביצה כד שלא יכשלו עוד.		המסכת הזאת קראה האחרונים ביצא, מרמתחלת עם מלת ביצה. אמנם למה החליפו מלת ביצה שהוא לה"ק, שבה רוב לשון המשנה עם מלת ביצא ארמית. כבר כתב המג"א [בא"ח ססק"ו]. מדאל יוציא אדם דבר מגונה מפיו. ובעניי לא ידענא מי סני ביצה כדכתוב בספר אורייתא דמשה. מביצא ארמית שאין מה"ש מכירין אותה נשכת י"ב ב]. או מי סני אות צ שרומזת לצדיק חמים [נכשכת ק"ד א]. מע' תלויה דמתלי תלי וקאי במלת רשע, וברוך ה' שהאיר עיני, מדאמרינן [סנהדרין ד"ה ב]. דתלמיד אחר דרש מי ביצים אינו מכשיר, וטעו

the likutim on this Mishna in name of the sefer Iyay Hayam that discuss this

ליקוטים למסכת ביצה (שייך לעמ' הבא)

מסכת ביצה על אודות השם הזה עי' בחפאי"ו ו"ל בעל חפיקי יהודה נספרו איי היט על אגודת, בראש מסכת ביצה: בראשית להחיל ביאור המסכת העומדה נגדנו, מוכרמי מ"ש המ"ח סי' קנ"ו, נשם רש"י, שלא יאמר האדם בתלמוד ביצים אלא ביצים. והוא כולל אמרם ו"ל אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו (עי' יש"ש ז"ק פ"ד סי' י"א). וימה אמי על עלמי איך נאמר שלשון מרגום יחי' משוינת ומפואר יותר מלשון הקודש, והנה מרגום דמלת ביצים הוא ביצים, איך נבחר לשון ערום ועריה מלשונות הלועזיות, ועשוב לשון ערומים, הוא הלשון הקודש הוכיח והקדיה, ואנחנו מלאנו לר"ל שבת (ל"א) על ג' עברות נשים מחמת ילדות כו' וי"א על שקורין לארון הקודש ארנא (עי' מ"ש שם אות כ"ב), ופשט הענין בזה, כי ארנא הוא לשון צבלי ורואי לייחד אל הדבר הקדוש שם בלשון הקודש, שהוא היחיד נכבד ונקי מהלשונות הלועזיות טולנה, נשגבם, למ"ש ר"ל, כל הדברים שכתובים במקרא לנבאי קורין אותם לשבת, כמו ואיש אחר ישגלגלה. קרי ישגלגלה. ועוד דר' מקומות שכתוב הוא ל' משגל' וקרי לשון משגב. וכן בעפוליס שהוא לשון מגונה קרינן טחוררים וכמנ ע"ו ר"א בחור בס' מסורת המסורה (לוחות שניות מ"א, נמין השניע) והכלל העולה, כל מה שהוא ל' גנאי, שינו איתו לשבת, כדי שלא יוציא אדם דבר מגונה מפיו, ויש מי שאומר (הוא הר"מ ו"ל בס' המורה פ"ח מ"ג), שבשגל כן נקרא לשון העברות לשון הקודש לפי שכולה קודש, ואין זה דבר מגונה, שהרי לא הונח זה שם מיוחד לערות איש או האשה, גם לא לשמן ולגואה אלא הכל בשנינו. עכ"ל (עי' רמב"ן פ' אחרי שהשיג ע"ו). וא"כ אחר שאנו רואים שהמקראות משתמשים בלשון ביצים עצמו בלא שני קריאה מהכחיכה שמעת מינה דלא היו לשון מגונה (ועל זה נמליך בוראן משבתן ומי מגנן). ולא עוד שח"ל השאילו ממנו בשמות על כל דבר הממואר בתמונה הלוו בספ"ק דביצה, ר"י אוקר בלבן, מפני שרץ ביצה הגיר, עי' פירש"י שם. ובערוך פי' הוא סיד ועשה כמין ביצה עכ"ל, ובנ"מ (ע"ו) על הביצים של יוצר ע"ש ובפ"ה דפריה בינת היוצרים, ולא מלאנו שישאלו בעלי המשנה לשון ביצים על התמונה הזו' (והיינו כי לשון ביצי צבלי' צבלי' הוא מיוחד על עמם הדבר הנקרא זו ולא על זולתו, וא"כ הוא יותר מגונה, ודו"ק). ורואי גמורה לדברינו, כי בעלי המשנה אשר דברו צבלי' הקודש מעולם לא שמעו צבלי' ביצים רק בלשון ביצים. רק בלשון הגמ' בדברים צבלי' ורמתי, שאלו ביצי דפחיל למאן, ועוד רואי שאין עליה תשובה מהא דפ"ק דסנהדרין (ה, ב) דמנח פ"ח כו' תלמיד אחד בא ללמן והורה לנו מי צעעים אין מכשירין, והוא מי צעיס דרש להו, ואינהו סבור מי צעיס קאמר ע"כ. וכמו המוס' חיימא הארץ טעו בין צעיס לנצעים. ואורי' דאינהו סבור דמי צעיס דקאמר דהיינו מי צעיס דכי היגאה גומא בלא צָהָה (אידי, ח) וטעו בין צעיס לנצעים ע"כ, וכ"ה בערוך ע"ש. ולאו היה הדורש אומר צבלי' נקיה (לדעת רש"ל והמ"א) מי ביצים אין מכשירין יקשה קושיות הסוס' עדין הארץ טעו בין ביצים לביצעים. אלא ודאי שדרש צבלי' התורה מי צעיס כו' והסומעים לא קפדו על לשון זה. שוב שאלנו ודרשמי מה היא דעת הגאון הספיד מוהר"א מוילנא ו"ל בזה, אשר ידענוהו לשומר המלות, ונדעתי מפי בט הרב מוהר"א ו"ל, כי לא קבל בזה דעת הגאונים המוכר: